

Doporučení k příjezdům ze zahraničí

1. Šíření nových variant viru výrazně zvyšuje riziko zhoršení epidemiologické situace [1,2]. Přestože nelze vzniku a importu nových variant zcela zamezit, je možné situaci monitorovat a šíření omezit či zpomalit [3]. To umožní dokončení plného očkování u větší části populace kompletním očkovacím schématem, a tedy snížení negativního dopadu variant.
2. Jedním z efektivních nástrojů pro omezení importu viru a jeho nových variant je (zejména v kontextu nízké incidence) zkvalitnění opatření na hranicích [4,5]. Doporučujeme pro všechny příjezdy požadovat příjezdový formulář, jehož vyplnění je povinné. Formulář by měl oproti současné verzi zahrnovat informace jako přesné adresy pobytu v Česku, všechny navštívené země před návratem a jména a kontaktní informace o spolucestujících (např. v autě). V případě cesty hromadnou dopravou (vlak, letadlo, autobus) doporučujeme jako nezbytné uvést označení spoje a označení sedadla. Formulář by také měl informovat o právních následcích vyplnění nepravdivých údajů, případně zatajení navštívených zemí.
3. Formulář by měl být aktivně využívat pro účely kontroly karantény a případného trasování, nesmí sloužit pouze jako formalita [6]. V současné době neexistuje efektivní kontrola dodržování karantény při příjezdu ze zemí se zvýšeným rizikem nákazy. Namátkově by se měla pravdivost vyplněných údajů ve formuláři ověřovat.
4. Doporučujeme zavést telefonickou kontrolu všech příjezdů napojením databáze formulářů na systém Chytré karantény. Každý, kdo má být po příjezdu do Česka v karanténě, by měl být telefonicky kontaktován. V průběhu telefonního hovoru by mělo být ověřeno, že zná pravidla karantény, zdržuje se na uvedené adrese, a má zajištěno testování. V případě opakovaného nepřijetí hovoru, by mělo být dodržení karantény ověřeno fyzickou návštěvou pracovníka KHS, případně Policií ČR. Vyhýbání se karanténě a její kontrole je protiprávní jednání, proto považujeme za žádoucí

na tuto skutečnost cestující upozorňovat a v případě porušení by mělo dojít k postihu tohoto chování. Z hlediska celkových nákladů na řešení pandemie je telefonická kontrola karantén vysoce efektivní, a přenositelná na škálovatelná callcentra. Podobný systém založený na každodenních telefonických kontaktech s jedinci v karanténě funguje v současné době například ve Velké Británii [3,7] na základě předchozích doporučení SAGE [8].

5. Z laboratorních i observačních studií vyplývá, že neúplné očkování chrání vůči některým rizikovým variantám (Beta, Delta) výrazně méně než vůči počátečním variantám viru [1,9]. Česko povoluje vstup držitelům zeleného certifikátu na základě prokázaného uplynutí 21 dní od první dávky dvoudávkové vakcíny bez karantény a testů. Vzhledem k riziku spojenému s variantami doporučujeme, aby stát vstup na základě neúplného očkování, bez dalších opatření, nepovoloval.
6. Z tohoto důvodu je také žádoucí, aby 21 dní po první dávce očkování nepřišli občané o nárok na bezplatné testy, především PCR. Jejich využití je vhodné právě při návratu ze zahraničí, obzvláště z rizikových zemí a v případě, že ještě nebylo ukončeno očkování.
7. U cestujících z vysoce rizikových zemí je vhodné nadále vyžadovat po příjezdu povinný PCR test i v případě, že lze u daného cestujícího předpokládat existenci imunity (očkování, prodělání nemoci). Tyto odběry by měly tvořit významnou část sekvenovaných vzorků v rámci Národní strategie molekulárně-biologické surveillance SARS-CoV-2.
8. U příjezdu ze zemí mimo EU, u nichž nelze ověřit platnost certifikátu, by měla být provedena kontrola pravosti certifikátu u náhodně vybrané části příjíždějících cestovatelů, např. přímou kontrolou s uvedenou laboratoří. Padělání dokumentů potvrzujících očkování či negativní test je protiprávní jednání, kterým by se měla zabývat Policie ČR. Společenská nebezpečnost takového jednání části cestovatelů není snadno viditelná, přestože po zavlečení nebezpečné varianty v důsledku padělání testů snadno způsobí ekonomické ztráty a škody na životech.

9. Naše doporučení lze shrnout v následující tabulce:

	Krátkodobý příhraniční styk	Málo rizikové země	Vysoce rizikové země
Očkovaný 2 dávkami/do 180 dnů od pozitivního testu	Bez opatření	Bez opatření	PCR test na příjezdu, bez karantény
Neočkovaný	Bez opatření	PCR test na příjezdu, bez karantény	PCR test plus karanténa

10. Kontroly na vstupu do země by měly být konzistentní pro všechny metody vstupu (letecky, autem, vlakem, autobusem). Všechna letiště a všechny hraniční přechody by měly provádět stejnou kontrolu a vyžadovat stejné dokumenty. Pokud podobný postup současná legislativa neumožňuje, je vhodné ji upravit.

11. Zvláštní kategorii představují krátkodobé pobyty nepřesahující 24 hodin, recipročně tolerované všemi sousedními státy a v rámci Digitálního zeleného certifikátu EU [10]. Příhraniční pohyb osob v podmínkách schengenského prostoru znamená stálé překračování hranic související se všedním životem, rodinnými vztahy, výkonem zaměstnání i volnočasovými aktivitami [10,11]. U návratových formulářů by tak délka pobytu měla být pro takto krátkodobé pobyty odlišena a nižší epidemické riziko těchto pobytů v návazném postupu dohledových orgánů zohledněno.

Zdroje:

1. Public Health England. SARS-CoV-2 variants of concern and variants under investigation in England [Internet]. 2021. Available from: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/991343/Variants_of_Concern_VOC_Technical_Briefing_14.pdf
2. European Centre for Disease Prevention and Control. SARS-CoV-2 variants of concern as of 3 June 2021 [Internet]. 2021 [cited 2021 Jun 14]. Available from: <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/variants-concern>

3. Independent SAGE. From managed to supported quarantine: the current system in the UK & key questions for the future [Internet]. 2021 [cited 2021 Jun 15]. Available from: <https://www.independentsage.org/from-managed-to-supported-quarantine-the-current-system-in-the-uk-key-questions-for-the-future/>
4. Michaelsen TY, Bennedbæk M, Christiansen LE, Jørgensen MSF, Møller CH, Sørensen EA, et al. Introduction and transmission of SARS-CoV-2 B.1.1.7 in Denmark [Internet]. medRxiv; 2021. Available from: <http://medrxiv.org/lookup/doi/10.1101/2021.06.04.21258333>
5. ECDC. Guidelines for COVID-19 testing and quarantine of air travellers [Internet]. 2020. Available from: https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/Guidelines_for_COVID-19_testing_and_quarantine_of_air_travellers-12-2020.pdf
6. ECDC. COVID-Aviation Health Safety Protocol [Internet]. 2021. Available from: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/Joint%20EASA-ECDC-Aviation-Health-Safety-Protocol-issue-3-17-June-2021.pdf>
7. UK Department of Health and Social Care. Quarantine and testing if you've been in an amber list country [Internet]. 2021 [cited 2021 Jun 15]. Available from: <https://www.gov.uk/guidance/how-to-quarantine-when-you-arrive-in-england>
8. Independent SAGE. Why supported isolation is crucial to break community transmission [Internet]. 2021 [cited 2021 Jun 15]. Available from: <https://www.independentsage.org/why-supported-isolation-is-crucial-to-break-community-transmission/>
9. Neutralising antibody activity against SARS-CoV-2 VOCs B.1.617.2 and B.1.351 by BNT162b2 vaccination [Internet]. [cited 2021 Jun 5]. Available from: [https://www.thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736\(21\)01290-3.pdf](https://www.thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736(21)01290-3.pdf)
10. European Parliament. Regulation on a framework for the issuance, verification and acceptance of interoperable certificates on vaccination, testing and recovery to facilitate free movement during the COVID-19 pandemic (EU COVID-19 Certificate) [Internet]. 2021. Available from: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0145_EN.pdf
11. European Commission. Exemptions to coronavirus travel restrictions into the EU [Internet]. 2020 [cited 2021 Jun 18]. Available from: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/travel-during-coronavirus-pandemic/exemptions-coronavirus-travel-restrictions-eu_en